



Stockholm den 10 mars 2014

Till: Jordbruksverket

Bilaga 1, Remissvar om ändringar av Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2010:15) om djurhållning inom lantbruket m.m. (Saknr: L100), dnr 5.216-893/14

Inledning och övergripande kommentarer

Branschen har genomfört en benchmarking och jämfört produktionskostnaden i Sverige jämfört med Danmark. Kostnadsjämförelser har gjorts i hela värdekedjan då slutprodukten i en integrerad kedja som matfågel påverkas av tidigare led i produktionen. Studien visade att det finns betydande skillnader i produktivitet, enhetskostnader och priser i varje led mellan Sverige och Danmark till dansk fördel. I uppfödning av avelshöns avsedda för matfågel kommer den största kostnadsskillnaden från byggnation av stallar och beläggning. Den senare innebär en merkostnad för branschen per år på cirka 5 400 000 kronor. Detta innan förslaget på ändringar i L100 har beaktats. Mindre enheter, avskrivningsregler, flera transportsträckor för leverans av djur och foder innebär ytterligare merkostnader. Mot bakgrund av detta så måste lagstiftningen i alla punkter hitta lösningar för att främja djurvälståndet utan att det genererar ytterligare kostnader som påverkar konkurrenskraften för det svenska lantbruket negativt.

Förslagen som rör matfågelbranschen ses som än mer detaljerad än tidigare och rimmar inte med myndighetens ambition att regelförenkla. Vidare är det anmärkningsvärt att i myndighetens kommentar p 12, sid 28 anges att föreskriftsändringarna "sammantaget kommer att leda till en positiv utveckling av landsbygden." Att göra en sammantagning av regelverket som rör olika branscher är direkt felaktigt och ger en bild som inte överensstämmer för olika branscher. Delar av förslagen innebär positiva effekter, tex. inom grisbranschen men betyder inte per automatik att det blir så för andra branscher.

Vidare så innebär inte förslaget flexibla lösningar i sin helhet – och i synnerhet inte för vår bransch, tvärtom. Därför är även detta en direkt felaktig beskrivning som snarare leder till en försämring av konkurrenskraften för primärproduktionen hos lantbruksföretagare som rör uppfödning av avelsdjur till kycklingar avsedd för matfågel.

Branschen har tidigare framfört behovet av att skapa ett eget kapitel för avelshönsen som avser matfågel. Detta för att hönan och produktionsformen skiljer sig i förhållande till värphöns avsedda för konsumtionsäggproduktion. Idag finns inget regelverk på EU-nivå för våra avelsdjur. Det finns endast för värphönsproduktion (rådets direktiv 1999/74/EG) vilket rör endast värphöns avsedda för konsumtionsäggproduktion. Det anges uttryckligen att direktivet inte omfattar unghöns för avel (art 1 p2) och inte heller höns som producerar ägg avsedda för kläckning (art 2.2 a).

Med det nya förslaget till belysning av dagsljusstyp inomhus för fjäderfå blir inte ryggsäcken lättare. Det är tveksamt om bestämmelserna kan anses ha ens en liten betydelse för att öka djurvälståndet och vår förhoppning är att förslaget inte införlivas. Avelsdjur på våra breddgrader kräver ett styrt ljusprogram vilket bäst tillgodoses som idag. Vi har tagit del av de erfarenheter som branschorganisationen Svenska Ägg:s ljusprojekt bidragit med och kommer i takt med att renovering av befintliga stallar genomförs och i samband med nybyggnation att anamma den del av resultaten som är relevanta för djurens välbefinnande.

Svensk Fågel är branschorganisationen för svensk kyckling och kalkon. Vi representerar hela kedjan, från avelsföretag, kläckerier och fodertillverkare till bönder och slakterier. Medlemsföretagen är: Lantmännen Kronfågel, Guldfågeln, Lagerbergs Kyckling, Knäreds Kyckling, Bjärefågel och Ingelsta Kalkon. Alla arbetar mot samma mål – att ta fram världens bästa kyckling och kalkon.

Svensk Fågel

105 33 Stockholm, tel: 08-787 55 20

www.svenskfagel.se

Vi står idag inför det faktum att en dansk daggammal kyckling är ca 80 öre billigare motsvarande en svensk av samma ursprung, vilket innebär en merkostnad för de svenska kycklingbönderna på ungefär 64 000 000 kronor i försämrade konkurrenskraft per år jämfört med kollegorna i Danmark. Grundförutsättningen för EU och dess regelverk bygger på frihandel vilket innebär att gränsöverskridande handel måste tillåtas utifrån den lagstiftning vi har gemensamt med Danmark och resten av EU. Dagsljusinsläpp och uteljus inomhus rymmer inte inom den kalkyl som gör oss konkurrenskraftiga gentemot resten av EU. En ansökan om införsel av daggammal kyckling från Danmark ligger för prövning hos Jordbruksverket. Ansökan kan förmodligen inte avslås och därmed är frihandel baserat på lägsta pris ett faktum. De svenska mervärden vi relativt framgångsrikt lyckats saluföra uppskattas av konsumenter men problemet uppstår när prisskillnaden blir alltför stor, vilket är ett större problem inom offentlig sektor och restaurang.

En viktig faktor som kan påverka den skillnaden är att vi ser över och ändrar de delar av lagstiftningen som enbart fördyrar produktionen och försämrar konkurrenskraften utan koppling till ökad djurvälstånd. Branschen har pekat på en rad konkreta punkter som direkt rör aktuell svensk föreskrift och som inte har någon relevans till EU:s regelverk, tex: buller, allmänna råd som rör LBK, antalet sittpinnar etc. Listan med 16 punkter – idag utökat till 18 punkter har tidigare översänts till Jordbruksverket.

Frågan kring ikraftträdande

Ikraftträdandetiden för 1 kap 26 § avseende ljus i fjäderfästallar måste ha BETYDLIGT längre omställningstid än till den 1 jan 2015. Byte måste ske i tomperiod och det är många stallar som berörs, vilket medför stora kostnader. Kostnadsberäkningen i konsekvensbeskrivningen är räknad utifrån ett flervåningssystem med betydligt fler djur än i våra envåningssystem. Summan för omställningen för avelsdjur matfågel beräknas till ca 10 000 000 kronor, dvs. 2-2,5 gånger så hög per hönsplats jämfört med den summa som anges i konsekvensbeskrivningen. Hur förankras detta till tex. investeringsstöd?

Även i anläggningar byggda efter att denna föreskrift träder i kraft kan det finnas behov av att stänga ljusinsläppen och erbjuda enbart artificiellt ljus. Det finns tex. inga anläggningar med ljusinsläpp utmed hela huset (i alla fall inte på våra breddgrader) byggda för avelsdjur i slaktkycklingproduktion, så ingen vet hur avskärmning av för starkt ljus fungerar i praktiken i sådana system. Sådan byggnadsteknik borde kräva minst lika omfattande ny teknikprovning som var fallet i försöket där lampor med olika egenskaper testats.

När det gäller den angivna våglängden 300-700 nm vill vi uppmärksamma myndigheten på att i det ovan nämnda ljusförsök testades en lampa som angavs ha spektrat 400-700nm. I test visade det sig att spektrat var från ca 295 nm. Det betyder att man inte kan gå efter de specifikationer som lampstillverkarna tillhandahåller utan varje lamptyp måste testas och godkännas. Även detta är en anledning till att det behövs en längre omställningstid, så att inte bara ett enda lampföretag gynnas av den nya bestämmelsen. Detta för att fjäderfä-företagen ska kunna välja ekonomiskt bästa alternativ för att inte alltför mycket tappa i konkurrenskraft gentemot andra länder som saknar dessa krav på både ljusinsläpp och lamptyper.

1 kap. 4§

Tillstyrker delvis.

1 kap § 27

Enligt 27 § får buller i stallar inte ha en sådan nivå och frekvens att det påverkar djurens hälsa menligt. I stallar får djur endast tillfälligtvis utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dBA. I stallar med slaktgrisar eller slaktkycklingar får dock bullernivån 65 dBA överstigas vid forcerad ventilation då väderleken kräver detta under förutsättning att bullernivån inte överstiger 75 dBA. Forcerad ventilation definieras som ventilationsflöden som överstiger 75 % av maxventilationsflödet.

Svensk Fågel har tidigare framfört behovet av att se över bullerkraven. Gällande lagstiftning med max 65 dB förutom de 25 % som överstiger maxventilationsflödet försvårar möjligheten att uppnå en bra luftkvalitet, och därmed god djurvälstånd, när hög ventilationskapacitet krävs. Nuvarande lagstiftning innebär även extra kostnader för inredning, installation, underhåll etc. jämfört med utländsk konkurrens, och en fullgod konsekvensanalys av detta har inte redovisats. Lagstiftningen beaktar inte heller de

funktioner som finns i dagens ventilationsanläggningar genom s.k. "multi-step" – ventilation. Alla i Sverige förekommande ventilationsanläggningar på marknaden tillverkas av utländska företag. Godkända produkter i övriga medlemsstater kan därmed inte användas i Sverige. Ingen firma och ej heller myndigheter har kunnat presentera hur reduceringen ska ske med beaktande av ekonomiska hänsynstagande. Svensk Fågel föreslår att kraven för bullerbegränsningar till slaktkyckling ändras till att omfatta missljud i ventilations- och foderanläggningar etc, men att ventilationsljud vid för djuren optimal ventilering ej skall omfattas av detta krav.

1 kap. 18§

Tillstyrker delvis.

Kommentar:

Det är bra att "mindre avvikelser" ändras till "avvikelser". Vem gör bedömningen, dvs. vem har bevisbördan?

1 kap. 24§

Tillstyrker delvis.

Kommentar:

Vi håller med Svenska Äggs längre utläggning av detta. Det är i stort sett omöjligt att med ljusinsläpp i väggar få jämn fördelning över hela djurutrymmet. Det blir tex. skugga under ljusinsläppen och bakom redan och annan utrustning. Det är heller inte önskvärt att ha dagsljus rakt in i redana, där man oftast vill ha mörkare. Det som är viktigt och som ska undvikas är att det blir koncentrerade ljusfläckar.

Om medlemsstaten är skyldig att implementera värphönsdirektivet som anges i konsekvensbeskrivningen, så bör myndigheten beakta att avelsdjuren (vuxna höns som värper ägg som är avsedda att kläckas) och unghönsen är undantagna från bestämmelserna i det direktivet, se även kommentar i inledningen.

1 kap. 25§

Avstyrker.

Kommentar:

"I fjäderfästallar som var i bruk den xx september 2014 och där användningen av dagsljus lett till djurskydds- eller djurhälsoproblem, får...."

Det beklagligt att ska framkallas problemen innan åtgärder får vidtas för att förebygga och skydda djuren från att skadas. Av lång erfarenhet finns kunskapen att föräldradjur till kycklingar som ska bli matfågel är långt mer känsliga för ljuspåverkan än dagens specialicerade värphönsraser. De behöver styras noga med såväl ett ljusprogram för att ange dagslängden, som med rätt intensitet på ljuset under dagtid, för att inte stressas eller upphöra med sin äggproduktion i förtid. Att avpassa ljus som kommer utifrån så att det blir jämnt ljus hela dagen och inte för starkt eller för varierande är svårt. Det är alltså inte bara ljusfläckar från traditionella fönster som kan ge problem utan även de stora variationerna i lux på det ljus som kommer genom fönsterrutor. Med väl placerade lampor i stället för ljusinsläpp undviks dessa problem helt.

I Svenska Äggs ljusförsök visade man att den testade belysningen med Hato-lysrör inte hade samma spektrum som dagsljus ute, men bättre spektralfördelning än det ljus som silas genom fönsterrutor. Det är viktigt att man skiljer på dagsljus och dagsljusinsläpp (silat ljus) i diskussionen. Att använda sådana lysrör i stället för ljusinsläpp borde alltså vara ett bättre alternativ för att säkra välfärden såväl som i uppfödningen hos våra föräldradjur för matfågel. Lampor kan lättare placeras så att ljuset fördelas där man vill ha det i stallet, oavsett val av inredning, så att även golv utmed ytterväggar och mellan redesrader blir jämnt belysta.

Svensk Fågel anser att lampan (och liknande av andra fabrikat) ska kunna ersätta ljusinsläppen och inte bara komplettera efter att problem uppstått. Att förebygga djurskyddsproblem är viktigare än att bota, det är grundläggande i all vår djurhållning. Det har heller inte visats att de tidigare använda ljuskällorna haft en negativ inverkan på djuren, trots att de haft ett smalare ljusspektrum. Om ett byte till källor med bredare mer dagsljusliknande spektrum har en ytterligare positiv effekt på djurens välmående så är det en bonus men det är ännu inte bevisat.

Även i anläggningar byggda efter att denna föreskrift träder i kraft kan vara i behov av att stänga ljusinsläppen och erbjuda enbart artificiellt ljus vid störningar. Det finns tex. inga anläggningar med ljusinsläpp utmed hela husen (i alla fall inte på våra breddgrader) byggda för avelsdjur i slaktkycklingproduktion, så ingen vet hur avskärmning av för starkt ljus fungerar i praktiken i sådana system. Sådan byggnadsteknik borde kräva minst lika mycket ny teknikprovning som att testa lampor med olika egenskaper.

När det gäller den angivna våglängden 300-700 nm vill vi uppmärksamma myndigheten på att i det ovan nämnda ljusförsöket testades en lampa som angavs ha spektrat 400-700nm. I testen visade det sig att det var från ca 295 nm. Det betyder att man inte kan gå efter de specifikationer som lamptillverkarna tillhandahåller utan varje lamptyp måste testas och godkännas. Även detta är en anledning till att det behövs en längre omställningstid, så att inte bara ett enda lampföretag gynnas av den nya bestämmelsen. Detta för att fjäderfäföretagen ska kunna välja ekonomiskt bästa alternativ för att inte alltför mycket tappa i konkurrenskraft gentemot andra länder som saknar dessa krav på både ljusinsläpp och lamptyper.

1 kap. 26§

Tillstyrker.

1 kap. 26§ a

Tillstyrker delvis.

Kommentar:

Djuren ska ha tillgång till dagsljus och belysning som stödjer deras dygnsrytm och beteendebehov. Stryk dagsljus, det räcker med belysning.

6 kap. 8§

Tillstyrker delvis.

Kommentar:

Det är mycket bra att det nu ändras så att utgödslingssystem tas bort som krav. Det bör dock stå att det gäller om det gödseldrainerande golvet utgör högst ca 40 % av golvarean. Detta för att inte hamna i centimeterdiskussioner med kontrollerande myndigheter. De flesta värpstallar inom slaktkycklingproduktionen har ca en tredjedel eller mindre av drainerande yta, men det förekommer även något över en tredjedel.

6 kap. 9§

Tillstyrker.

6 kap. 22§

Kommentar:

Berör värphöns.

7 kap. 7 §

I paragrafen anges att "utan hinder av 7 kap. 7 § får stallar hos slaktskycklinguppfödare som är anslutna till ett kontrollprogram, beläggas i enlighet med kontrollprogrammet, dock högst 36 kg per m² och högst 25 djur per m²." Paragrafen bör förtydligas så att det tydliggörs att högst 25 djur per kvm även gäller för de besättningar som ej ingår i ett kontrollprogram och där maximal beläggning är 20 kg.

Svensk Fågel tackar för att getts möjligheten att inkomma med synpunkter på ovanstående remiss.

Med vänliga hälsningar

Maria Donis, VD
Branschorganisationen Svensk Fågel

Pia Gustafsson, chefsveterinär